

การใช้เขตอำนาจของประเทศต่อผู้กระทำความผิด
โดยวิธีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

State Jurisdiction over a Criminal
through an Extradition

อภิญญา เลื่อนฉวี*

Apinya Luernshavee

* รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Associate Professor, Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University.

บทคัดย่อ

บทความนี้กล่าวถึงหลักเกณฑ์สำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เนื่องจากรัฐแต่ละรัฐไม่สามารถดำเนินการจับกุมบุคคลผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาของรัฐหนึ่งแต่อยู่ในรัฐต่างประเทศได้ เพราะรัฐแต่ละรัฐย่อมมีอำนาจอธิปไตยแห่งรัฐเหนือประชากรของรัฐภายในอาณาเขตดินแดนของรัฐตนเท่านั้น การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะป้องกันไม่ให้อาชญากรข้ามชาติใช้ข้อได้เปรียบจากข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมาย หรือช่องว่างอันเกิดจากความแตกต่างของกฎหมายและแนวปฏิบัติระหว่างประเทศเพื่อหลบหนีจากกระบวนการยุติธรรม

คำสำคัญ : การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

Abstract

The article analyses the main principles of the International Law relating to the extradition. The consensus in international law is that a state does not have any obligation to surrender an alleged criminal to a foreign state as one principle of sovereignty is that every state has legal authority over the people within its borders. Extradition should be regarded as a tool to prevent the fleeing away of transnational criminals who usually snatch the advantages from the limits of law enforcement, which often end at the border, as well as loopholes arising from the different laws and practices among nations to escape from justice.

Keywords : Extradition

เขตอำนาจของรัฐ (State Jurisdiction) เป็นความสามารถในการออกและบังคับการตามกฎหมายภายในรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐไม่เพียงแต่ใช้ความสามารถดังกล่าวเพื่อการจัดการบริหารและการปกครองภายในดินแดนของตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการใช้อำนาจเพื่อกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนในสังคมระหว่างประเทศ หรือเพื่อปกป้องและคุ้มครองผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของตนจากการละเมิดอธิปไตยของรัฐอื่นด้วย อาจกล่าวได้ว่า เขตอำนาจของรัฐเป็นเงื่อนไขสำคัญที่กำหนดบทบาทของรัฐในการมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน รัฐอธิปไตยทั้งหลายย่อมใช้ความสามารถดังกล่าวเหนือบุคคล ทรัพย์สิน หรือเหตุการณ์ โดยอาศัยจุดเกาะเกี่ยวบางประการที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรอง โดยไม่ต้องคำนึงว่าบุคคลนั้นจะมีสัญชาติใดหรือทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้ใด เว้นแต่จะมีความตกลงระหว่างประเทศกำหนดไว้เป็นประการอื่น หรือมีกฎหมายระหว่างประเทศกำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ เช่น บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตและกงสุล เป็นต้น

รัฐอธิปไตยอาจใช้เขตอำนาจในการบัญญัติกฎหมาย (Prescriptive Power) โดยผ่านกระบวนการของฝ่ายนิติบัญญัติ และเขตอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement Power) โดยฝ่ายบริหาร และเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี (Judicial Power) โดยฝ่ายตุลาการ ดังนั้น รัฐอาจตรากฎหมายที่มี

ผลกระทบต่อบุคคล ทรัพย์สิน หรือเหตุการณ์ต่างๆ ส่วนฝ่ายบริหารก็อาจบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยการจับกุมบุคคล ยึดทรัพย์สิน หรือกระทำการบางอย่างเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ในขณะที่ฝ่ายตุลาการก็จะพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวกับบุคคล ทรัพย์สิน หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น คำว่า “เขตอำนาจของรัฐ” จึงมีความหมายกว้างกว่า “เขตอำนาจของศาล” ที่กำหนดไว้ในกฎหมายภายในของรัฐ ทั้งนี้เพราะเขตอำนาจของศาลเป็นเพียงแขนงหนึ่งของการใช้เขตอำนาจของรัฐนั่นเอง²

กฎหมายระหว่างประเทศได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการใช้เขตอำนาจของรัฐต่อผู้กระทำความผิดไว้ดังนี้

1. กรณีที่ผู้กระทำความผิดมีตัวตนอยู่ในรัฐ ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดปรากฏตัวในดินแดนอาณาเขตของรัฐ ไม่ว่าจะมีสัญชาติของรัฐนั้นหรือไม่ก็ตาม รัฐดังกล่าวย่อมมีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์ที่จะดำเนินการจับกุมสอบสวน และดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดนั้นได้เต็มที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ของรัฐนั้น

2. กรณีที่ผู้กระทำความผิดมีตัวตนอยู่นอกรัฐ ถ้าปรากฏว่าผู้กระทำความผิดอยู่นอกดินแดนอาณาเขตของรัฐ หากรัฐดังกล่าวประสงค์จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีในศาลของตน จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดไว้ซึ่งมีอยู่ 2 แนวทางคือ

² ศ.ดร.จุมพต สายสุนทร กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยเขตอำนาจของรัฐและความคุ้มกันจากเขตอำนาจของรัฐ

ก. การจับกุมผู้กระทำความผิดเอง การที่รัฐจะใช้อำนาจของรัฐไปจับกุมบุคคลซึ่งปรากฏตัวในดินแดนของรัฐอื่นนั้น การกระทำดังกล่าวย่อมถือว่าเป็นการล่วงละเมิดอธิปไตยของรัฐอื่น ดังนั้น การที่รัฐหนึ่งรัฐใดจะมีอำนาจเข้าไปดำเนินการจับกุมบุคคลในดินแดนของรัฐอื่นได้จะต้องมีข้อตกลงระหว่างกันล่วงหน้าโดยการยินยอมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งสองปฏิบัติการจับกุมได้ เช่น ข้อตกลงระหว่างประเทศที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรของทั้งสองประเทศในการติดตามจับกุมผู้ลักลอบขนสินค้าหนีภาษีเข้าประเทศ เป็นต้น

ข. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition) ในบางครั้งผู้กระทำความผิดเมื่อได้ก่อให้เกิดความผิดสำเร็จขึ้นในดินแดนของรัฐหนึ่งแล้วอาจหลบหนีออกจากดินแดนของรัฐดังกล่าวเพื่อให้พ้นจากอำนาจอธิปไตยของรัฐนั้น และเข้าไปอาศัยหรือหลบอยู่ในดินแดนของอีกรัฐหนึ่ง ซึ่งหากรัฐที่ความผิดได้เกิดขึ้นจะเดินทางเข้าไปอีกรัฐหนึ่งเพื่อจับกุมบุคคลที่ได้กระทำความผิดและนำตัวมารับโทษตามกฎหมายในดินแดนของตน ก็จะเป็นการละเมิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะถือเป็นการละเมิดต่อกิจการภายในของรัฐอื่น แต่เนื่องจากนานาประเทศได้มองเห็นความจำเป็นในการป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดอาญาหลบพ้นความผิดโดยหนีไปยังรัฐอื่นได้ ดังนั้น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้เริ่มมีแนวคิดในความร่วมมือระหว่างประเทศโดยการทำข้อตกลงระหว่างกัน ในการส่งผู้กระทำความผิดอาญาที่หลบหนีการดำเนินคดีตามกฎหมาย

กลับมาลงโทษในดินแดนที่ความผิดเกิดขึ้น ซึ่งรัฐที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีไปอาศัยอยู่นั้น ยินยอมส่งตัวบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาหรือถูกศาลพิพากษาว่าได้กระทำความผิดอาญาในรัฐที่ความผิดเกิดขึ้นเพื่อนำตัวไปดำเนินคดีหรือรับโทษในรัฐนั้น การดำเนินการดังกล่าวนี้เรียกว่า “การส่งผู้ร้ายข้ามแดน”

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจึงเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่แต่ละรัฐมีให้กัน ปัจจุบันบางประเทศมีหลักการว่าอาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่รัฐอื่นได้ แม้ไม่มีสนธิสัญญาระหว่างกัน ทั้งนี้เป็นไปตามหลักไมตรีระหว่างประเทศ (Comity) และหลักปฏิบัติต่างตอบแทน (Reciprocity) ³

ประเทศไทยได้มีสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition Treaty) กับประเทศต่างๆ แล้ว 14 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักร (สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามกับอังกฤษ ร.ศ.129) ประเทศเบลเยียม (สนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างสยามกับเบลเยียม ค.ศ. 1937) ประเทศสหรัฐอเมริกา (สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ค.ศ.1983) ⁴ และกับประเทศแคนาดา ออสเตรเลีย มาเลเซีย ฟิจิ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ จีน เกาหลีใต้ ลาว บังกลาเทศ และกัมพูชา เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา (Treaty on Mutual Assistance in Criminal Matters) กับ

³ รศ.ดร.อภิญญา เลื่อนฉวี กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2551 หน้า 94

⁴ คมกริช ดุลยพิทักษ์ “การส่งผู้ร้ายข้ามแดน” สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด

ประเทศต่างๆ อีก 6 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส นอร์เวย์ และอินเดีย และเสร็จสิ้นการเจรจาทำความตกลงในเรื่องนี้กับประเทศจีน เกาหลี ไปแลนด์ ศรีลังกา ออสเตรเลีย และเบลเยียม⁵ อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะยังไม่มี ความตกลงว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญากับทุกประเทศ แต่ประเทศไทยก็อาจให้ความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญากับต่างประเทศได้ หากต่างประเทศพร้อมจะให้ความร่วมมือกับประเทศไทยเป็นการตอบแทน (reciprocity) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประกันว่าผู้กระทำความผิดจะต้องไม่สามารถหลบหนีจากกระบวนการยุติธรรมและใช้ประเทศใดๆ เป็นแหล่งหลบภัยได้

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นกระบวนการความร่วมมือทางกฎหมายอย่างหนึ่งซึ่งจะทำให้ประเทศต่างๆ ร่วมมือกันในการปราบปรามผู้ประกอบอาชญากรรมในประเทศหนึ่ง แล้วหลบหนีไปอยู่ในอีกประเทศหนึ่ง รวมถึงการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรข้ามชาติ ให้สามารถที่จะส่งตัวไปดำเนินคดีในความผิดที่เขาได้กระทำความผิดไป ความร่วมมือนี้จึงเป็นการรักษาระบบของกระบวนการยุติธรรม และการบังคับใช้กฎหมายให้สัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้ หากไม่มีความร่วมมือกันในการส่งตัวผู้ร้าย

ข้ามแดน เพื่อให้ผู้ประกอบอาชญากรรมได้ถูกส่งตัวไปลงโทษในความผิดที่เขาได้ก่อไว้แล้ว ก็อาจทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถที่จะหลบหนีจากการถูกลงโทษได้ ซึ่งจะทำให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายต้องเสียไปและย่อมส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมส่วนรวม

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนเริ่มมีขึ้นอย่างเป็นทางการในคริสต์วรรษ ที่ 18 โดยมีการทำสนธิสัญญาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน ซึ่งในเวลานั้นความผิดสองประเภทที่ไม่มีนิยามส่งตัวให้แก่กันคือ ความผิดทางการเมืองและความผิดฐานหลบหนีราชการ เมื่อการคมนาคมระหว่างประเทศได้พัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ปัญหาการที่ผู้ร้ายข้ามแดนหลบหนีก็มีเพิ่มมากขึ้นด้วย ประเทศเบลเยียมเป็นประเทศแรกที่ได้บัญญัติกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนขึ้นมาบังคับใช้ เมื่อปี ค.ศ.1833 และต่อมาประเทศอังกฤษก็บัญญัติกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนขึ้นใช้เช่นเดียวกัน จึงทำให้ประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรปเริ่มต้นตัวในปัญหาดังกล่าว

ผู้ที่อาจถูกส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดนได้

1. ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลในสัญชาติของประเทศผู้ร้องขอ กรณีนี้ถือเป็นหลักสากลที่ทั่วโลกยอมรับให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันได้เสมอ เช่น คนสัญชาติไทยทำความผิดอาญาในประเทศไทยแล้วหลบหนีไปอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยสามารถร้องขอให้สหรัฐอเมริกาส่งตัวคนไทยผู้นี้ข้ามแดนมาเพื่อพิจารณาคดีหรือเพื่อรับโทษ

⁵ <http://www.mfa.go.th>

ตามคำพิพากษาของศาลในประเทศไทยได้ การที่ประเทศผู้ร้องขอต้องการบุคคลสัญชาติ ของตนเอง ประเทศผู้รับคำขอก็จะอนุญาตให้ ส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามคำขอเสมอ

2. ผู้กระทำผิดเป็นบุคคลสัญชาติของ ประเทศผู้รับคำขอ กรณีนี้เป็นกรณีที่บุคคลใน สัญชาติของประเทศหนึ่งกระทำความผิดแล้ว หลบหนีไปยังประเทศของตน โดยทั่วไปประเทศ เจ้าของสัญชาติของผู้กระทำความผิดมักจะไม ยอมส่งตัวผู้กระทำความผิดนั้นไปให้ประเทศอื่น พิจารณาพิพากษาคดี

3. ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลในสัญชาติ ของประเทศที่สาม ในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้าม แดนนี้ไม่จำกัดเพียงว่า ประเทศผู้ร้องขอให้ มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนจะสามารถกระทำ ได้ เฉพาะกับพลเมืองของประเทศตน หากมีมุล ความผิดเกิดขึ้นในดินแดนของตนโดยชาวต่าง ชาติเป็นผู้ก่อ ก็สามารถร้องขอให้มีการส่งผู้ร้าย ข้ามแดนให้แก่กันได้ ในกรณีนี้ตามธรรมเนียม ปฏิบัติระหว่างประเทศ ประเทศผู้รับคำร้องขอ จะต้องแจ้งให้ประเทศที่สามที่เป็นเจ้าของสัญชาติ ผู้กระทำผิดทราบก่อนที่จะดำเนินการขั้นต่อไป เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ ซึ่ง ในทางปฏิบัติประเทศเจ้าของสัญชาติผู้กระทำ ความผิดก็จะสอบถามข้อเท็จจริงแห่งคดี แต่ไม่ อาจห้ามมิให้ประเทศผู้รับคำขอส่งตัวผู้กระทำผิด ข้ามแดนได้

หลักการทั่วไปในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

เมื่อรัฐทั้งหลายต่างมีความจำเป็นที่จะ ต้องให้ความร่วมมือกันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน นั้น จึงได้มีการวางหลักการพื้นฐานเป็นแบบพิธี และขั้นตอนในการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เพื่อให้เป็นหลักปฏิบัติระหว่างกัน โดยแต่ละรัฐ

อาจมีการทำเป็นสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาเรื่อง การส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างรัฐต่อรัฐ นอกจากนี้ การส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็อาจกระทำโดยหลัก ถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่างตอบแทนกัน กล่าวคือ หากรัฐหนึ่งยอมส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่อีกรัฐ หนึ่งที่ร้องขอแล้ว รัฐที่ร้องขอย่อมมีพันธกรณีที่ จะต้องส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนไปให้รัฐที่ได้รับการ ร้องขอเมื่อต้องการเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี แม้จะมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้าย ข้ามแดนก็ตามก็มิได้หมายความว่า เมื่อมีการ ร้องขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว รัฐที่ได้รับ การร้องขอจะต้องส่งให้ตามคำร้องเสมอ โดย ปกติแล้ว ตามสนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้าย ข้ามแดนหรือกฎหมายภายในเกี่ยวกับการส่ง ผู้ร้ายข้ามแดน จะระบุเงื่อนไขหรือเกณฑ์ที่ใช้ พิจารณารวมถึงข้อยกเว้นบางประการด้วย หลักเกณฑ์ในการพิจารณาของรัฐผู้ได้รับการ ร้องขอให้ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนโดยทั่วไปมีดังนี้

1. ต้องเป็นความผิดที่อาจมีการส่งผู้ร้าย ข้ามแดนได้ (Extradition Offences) ซึ่งหมาย ถึง ความผิดที่สนธิสัญญาระหว่างประเทศได้ ระบุฐานความผิดไว้โดยเฉพาะเจาะจงในสนธิ สัญญาระหว่างกัน กล่าวคือ ระบุให้มีการส่ง ผู้ร้ายข้ามแดนได้เฉพาะกรณีบุคคลที่ถูก ต้องการตัว ถูกกล่าวหา หรือถูกพิพากษา ลงโทษในประเทศที่ร้องขอ ในประเภทของการ กระทำความผิดในฐานความผิดซึ่งได้ระบุไว้โดย เฉพาะในสนธิสัญญา

2. หลักต่างตอบแทน (Reciprocity)

หลักการนี้จะใช้บังคับในกรณีที่ประเทศที่ผู้ร้าย ได้หลบหนีไปหลบอาศัยนั้น ไม่มีสนธิสัญญา หรือข้อตกลงในเรื่องความร่วมมือทางอาญา ระหว่างกัน แต่ประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้รับ คำร้องได้พิจารณาแล้วว่า จะดำเนินการให้ความ

ช่วยเหลือการดำเนินคดีทางอาญาแก่กัน และเป็นการตอบแทนในลักษณะเดียวกัน

3. ต้องเป็นความผิดที่สามารถลงโทษได้ ทั้งตามกฎหมายของรัฐผู้ร้องขอและรัฐผู้รับคำขอ (**Double Criminality**) ความผิดอาญาที่รัฐผู้รับคำร้องขอจะดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้จะเป็นกรณีความผิดอาญาที่ปรากฏในกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอและประเทศผู้ส่งตัว ซึ่งตรงกับภาคิกฎหมายที่ว่า “ไม่มีความผิด ถ้าไม่มีกฎหมาย” (*nulla poena sine lege*) เนื่องจากการดำเนินการในทางอาญาเป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของบุคคล ดังนั้น การกระทำที่จะเป็นความผิดอาญาที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ จึงต้องเป็นมูลความผิดตามกฎหมายทั้งในประเทศที่ร้องขอให้ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนและประเทศที่รับคำร้องขอเช่นเดียวกัน

4. การไม่ลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกัน (**Double Jeopardy**) หลักเกณฑ์นี้ตรงกับหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า “การไม่พิจารณาหรือลงโทษซ้ำในคดีเดียวกัน” (*non bis in idem*) ซึ่งหมายความว่า จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนถ้าบุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวได้รับการพิจารณาคดีและถูกพิพากษาลงโทษหรือถูกปล่อยตัวในรัฐที่รับคำร้องขอแล้ว ซึ่งเป็นความผิดเดียวกันกับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ทั้งนี้ บางสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนอาจรวมไปถึงการที่บุคคลที่ถูกขอให้ส่งตัวกำลังถูกดำเนินคดีในรัฐที่ได้รับการร้องขอสำหรับความผิดที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนด้วย

5. รัฐผู้ร้องขอจะดำเนินคดีได้เฉพาะความผิดที่ได้ระบุในคำร้องขอ (**Rule of speciality**) รัฐผู้ร้องขอไม่อาจดำเนินคดีในความ

ผิดอื่นแก่บุคคลผู้ถูกต้องการตัวได้ หากไม่ใช่ความผิดที่ได้กล่าวอ้างไว้ในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน นอกจากนี้ ยังห้ามมิให้รัฐที่ร้องขอส่งผู้ร้ายข้ามแดนต่อไปยังรัฐที่สามอีกด้วย หากรัฐที่ได้รับคำร้องขอไม่ยินยอม

6. การไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดีเล็กน้อย เนื่องจากการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศ ซึ่งมีพิธีการและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ดังนั้น ความผิดเพียงเล็กน้อยจึงมักไม่มีการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน ดังนั้น คดีที่จะดำเนินการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นจึงพิจารณาจากความผิดที่มีความร้ายแรงและก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐหรือเอกชนมากพอสมควร หรือมีอัตราโทษของความผิดคือ โทษจำคุกหรือกักขังเกินกว่า 1 ปี

7. ต้องเป็นคดีที่ไม่ขาดอายุความ สำหรับอายุความนั้นให้ถือเอาอายุความในฐานะความผิดของทั้งสองประเทศทั้งในประเทศผู้ร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและในประเทศของผู้ถูกร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน เช่น อายุความในคดีหนึ่ง หากความผิดฐานดังกล่าว กฎหมายของประเทศ A ผู้ร้องขอ มีอายุความ 10 ปี ส่วนกฎหมายของประเทศ B มีอายุความ 7 ปี หากมีการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่อายุความล่วงมาแล้ว 7 ปี ประเทศ B ก็อาจใช้ดุลพินิจไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้

8. บุคคลต้องปรากฏตัวอยู่ในรัฐที่ถูกร้องขอ การที่รัฐใดจะร้องขอต่ออีกรัฐหนึ่งในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น ต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุคคลผู้ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดนั้นข้ามแดนไปนั้นได้ไปปรากฏตัวอยู่ในรัฐที่ถูกร้องขอดังกล่าว

ข้อยกเว้นของการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น มีข้อยกเว้นของการกระทำความผิดที่ไม่อาจมีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ คือ

1. ความผิดทางการเมือง (Political Offences) เพราะถือว่าไม่เป็นอาชญากรรมที่แท้จริง แต่เป็นเพียงการกระทำความผิดเพราะมีแนวคิดไม่ตรงกับผู้มีอำนาจบริหารประเทศในเวลานั้น อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังไม่มีคำจำกัดความที่ชัดเจนของคำว่าความผิดทางการเมือง โดยปกติแล้ว การพิจารณาว่าความผิดใดเป็นความผิดอาชญากรรมหรือความผิดทางการเมืองนั้น เป็นดุลพินิจหรือเป็นปัญหาการตีความขององค์กรตุลาการของรัฐ ที่ได้รับการร้องขอให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ไม่เกี่ยวกับรัฐที่ร้องขอแต่อย่างใด การกระทำบางอย่างอาจมองว่าเป็นความผิดทางการเมืองอย่างเข้มงวด เช่น การประท้วงทางการเมือง การก่อกบฏ การต่อสู้เพื่อแย่งชิงอำนาจทางการเมืองหรือต่อสู้เรียกร้องเอกราช การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง เป็นต้น

ในการพิจารณาว่าคดีใดเป็นคดีการเมืองหรือไม่ มีหลักในการพิจารณาอยู่ 4 ประการด้วยกัน คือ

ก. หลักมูลเหตุจูงใจทางการเมือง (Political Motive) การจะพิจารณาว่าความผิดใดเป็นความผิดทางการเมืองหรือไม่นั้น โดยหลักนี้จะพิจารณาจากมูลเหตุจูงใจในการก่อคดีว่ามาจากเรื่องของการเมืองหรือไม่

ข. หลักมูลเหตุจูงใจทางการเมืองและวัตถุประสงค์ทางการเมือง (Political Motive and Political Purpose) โดยหลักนี้มีว่า การพิจารณาว่าคดีใดเป็นคดีทางการเมืองหรือไม่นั้น นอกจากจะต้องมีมูลเหตุจูงใจทางการเมืองแล้ว

ยังต้องมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองประกอบด้วย ตัวอย่างเช่น คดีที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ.1921 รัฐบาลเยอรมันยอมส่งตัวผู้ต้องหาสองคนที่ลอบสังหารนายกรัฐมนตรีของสเปน โดยให้เหตุผลว่าคดีนี้อาจมีมูลสืบเนื่องมาจากการเมืองจนทำให้เกิดมูลเหตุจูงใจ แต่การกระทำดังกล่าวก็ทำให้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองด้วย แต่เป็นเพียงเรื่องส่วนตัว ศาลเยอรมันพิจารณาแล้วจึงเห็นว่าเป็นการฆ่าคนตายอย่างธรรมดา จึงส่งตัวให้แก่รัฐบาลสเปน

ค. หลักการกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศ ประเทศฝรั่งเศสได้วางรากฐานและใช้หลักการที่ว่าด้วยการกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศนี้ในการพิจารณาว่าคดีใดเป็นคดีทางการเมืองหรือไม่ โดยยึดหลักว่าความผิดใดที่กระทำเพื่อเปลี่ยนแปลงอำนาจปกครองของประเทศ ไม่ว่าจะเป็น อำนาจอธิปไตย อำนาจอธิปไตย อำนาจตุลาการ หากความผิดเกิดขึ้นเพราะต้องการเปลี่ยนแปลงยกเลิก อำนาจดังกล่าว ก็จะเป็นคดีการเมือง

ง. หลักกฎหมายอังกฤษ ประเทศอังกฤษได้วางหลักในการพิจารณาว่าคดีใดเป็นคดีการเมืองหรือไม่ ให้พิจารณาจากองค์ประกอบความผิด 3 ประการ คือ

- การกระทำความผิดเกิดขึ้นในขณะที่ไม่มีความสงบทางการเมือง

- เป็นการกระทำของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไป

- ต่างฝ่ายต่างพยายามที่จะบังคับให้อีกฝ่ายยอมรับระบอบการปกครองตามที่ฝ่ายตนต้องการ

ทั้งนี้ ประเทศอังกฤษถือว่า การจะพิจารณาว่าคดีใดเป็นคดีทางการเมืองหรือไม่

นั้นจำต้องครบองค์ประกอบทั้ง 3 อย่างดังกล่าวข้างต้น ส่วนการก่อการณ์การปกครองหรือการก่อการร้ายในรูปแบบต่างๆ ตามหลักการพิจารณาของประเทศอังกฤษแล้วจะไม่ถือว่าเป็นคดีทางการเมือง เพราะถือว่าไม่ได้มีเป้าหมายในการปกครอง ต่อมาหลักการพิจารณาของอังกฤษได้ขยายเพิ่มมากขึ้นโดยพิจารณาและถือว่าคดีการเมือง

นอกจากนี้ บางประเทศอาจวิเคราะห์กว้างรวมถึงเจตนาของผู้กระทำความผิด (motive of the offender) วัตถุประสงค์ของการกระทำความผิด (purpose of the offence) ผลของการกระทำความผิด (effect of the offence)เหยื่อหรือผู้ได้รับผลกระทบของการกระทำความผิด (identity of the victim) หรือแม้แต่เรื่องสิทธิมนุษยชนหรือเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย รวมถึงเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศแต่ละประเทศ การปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม (Fair Trial) หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า สิทธิของจำเลยหรือผู้ถูกกล่าวหาจะถูกละเมิด ศาลก็อาจปฏิเสธที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยจะต้องแสดงให้เห็นว่า สิทธิการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมหรือสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ของตนจะถูกละเมิดได้

ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาของการตีความดังกล่าว นานาประเทศทั้งหลายจึงได้ลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศหลายฉบับซึ่งกำหนดประเภทของการกระทำความผิดไว้อย่างชัดเจน

ว่าความผิดในลักษณะใดไม่ถือว่าเป็นความผิดทางการเมือง เช่น สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2533 ข้อ 3 (2) กำหนดไว้ว่า การปลงชีวิตหรือการกระทำความผิดโดยเจตนาต่อชีวิตหรือต่อร่างกายของประมุขแห่งรัฐ มิให้ถือว่าเป็นความผิดทางการเมือง เป็นต้น⁶ หรือแม้แต่ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป ก็ได้มีการลงนามในสนธิสัญญาสหภาพยุโรปว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ค.ศ.1995 (European Union Convention on Simplified Extradition 1995) โดยกำหนดไว้เป็นหลักทั่วไปว่า ห้ามมิให้รัฐภาคีอ้างข้อยกเว้นเรื่องความผิดทางการเมืองเป็นเหตุเพื่อไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนในระหว่างประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปด้วยกัน

2. ความผิดต่อกฎหมายพิเศษ นอกจากความผิดทางการเมืองที่ไม่นิยมส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่กันแล้วยังมีความผิดฐานอื่นที่มักจะไม่นิยมส่งตัวให้แก่กันอีก เช่น ความผิดที่มีลักษณะเป็นความผิดต่อกฎหมายพิเศษในทางปกครอง ได้แก่ ความผิดกฎหมายการล่าสัตว์กฎหมายป่าไม้ ความผิดเหล่านี้ถือว่าไม่ใช่ความผิดทางอาญาโดยตรง ดังนั้น ในฐานะความผิดดังกล่าวจึงมักไม่นิยมส่งตัวให้แก่กัน รวมถึงความผิดต่อกฎหมายการพิมพ์ ความผิดต่อศาสนา ความผิดฐานหลบหนีราชการทหาร ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายทหาร เป็นต้น

3. การไม่ส่งคนชาติข้ามแดน (Non-extradition of Nationals) ในประเทศกลุ่ม Civil Law จะไม่ส่งคนชาติของตนข้ามแดนไป

⁶ ปรีวิทย์ มะกรวัฒน์ สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด

ดำเนินคดีในรัฐต่างประเทศ เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐในการปกป้องคนชาติของตน ขณะเดียวกันก็ไม่มั่นใจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐต่างประเทศด้วย แต่ในกลุ่มประเทศ Common Law จะไม่มีการห้ามการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแม้เป็นคนสัญชาติของรัฐ เพราะประเทศเหล่านี้ถือหลักว่า ผู้กระทำความผิด ณ ที่ใด จะต้องถูกพิจารณาคดี ณ ที่ที่กระทำความผิด เพราะกระบวนการยุติธรรมจะดำเนินไปได้อย่างดีในรัฐที่ความผิดเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านพยานหลักฐาน พยานบุคคล และผู้เสียหาย

สำหรับประเทศไทย หลักข้อยกเว้นเรื่องการส่งคนชาติข้ามแดนปรากฏให้เห็นในสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2534 ข้อ 8 ซึ่งกำหนดว่า รัฐบาลคู่สัญญาแต่ละฝ่ายไม่ผูกพันที่จะส่งคนชาติของตนข้ามแดน หรือสนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2523 ข้อ 4 (1) กำหนดไว้ว่า รัฐบาลคู่สัญญาแต่ละฝ่ายมีสิทธิที่จะปฏิเสธการส่งคนชาติของตนข้ามแดน เป็นต้น

4. ความผิดโทษประหารชีวิต (Death penalty) สนธิสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (United Nations Model Treaty on Extradition) มาตรา 4 (d) เป็นแม่แบบในข้อยกเว้นเรื่องความผิดโทษประหารชีวิตโดยการยกเว้นในกรณีที่ประเทศผู้ร้องขอตกลงว่าจะไม่ตัดสินลงโทษประหารชีวิต หรือไม่จัดให้มีการประหารชีวิตบุคคลที่ร้องขอให้ส่งข้ามแดน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรปจะปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

หากว่าบุคคลที่ต้องถูกส่งข้ามแดน (fugitive) นั้นต้องเสี่ยงกับการรับโทษประหารชีวิตในประเทศผู้ร้องขอ เนื่องจากระบบกฎหมายของประเทศเหล่านี้ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตตามกฎหมายภายในประเทศแล้วเป็นส่วนใหญ่ เช่น รัฐบาลสหราชอาณาจักรได้เคยปฏิเสธการส่งมอบตัวผู้ต้องหาสองคนซึ่งถูกกล่าวหาว่าฆ่าผู้อื่นให้แก่ประเทศยูกันดา ซึ่งหากผู้ต้องหาทั้งสองถูกตัดสินในประเทศยูกันดาแล้ว ก็จะต้องรับโทษประหารชีวิตตามกฎหมายภายในของประเทศยูกันดาแน่นอน รัฐบาลสหราชอาณาจักรได้ให้เหตุผลแห่งการปฏิเสธนั้นว่า เนื่องจากกฎหมายภายในของประเทศอังกฤษได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว

5. พยานหลักฐานไม่เพียงพอ (Insufficiency of Evidence) หลักข้อยกเว้นดังกล่าวนี้มีที่มาจากอนุสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนของสหประชาชาติ (The United Nations Model Treaty on Extradition) ข้อ 3 ซึ่งกำหนดข้อยกเว้นให้ประเทศภาคีสมาชิกสามารถปฏิเสธไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ หากพยานหลักฐานไม่เพียงพอตามมาตรฐานกฎหมายลักษณะพยานของประเทศผู้ถูกร้องขอ (requested state) ทั้งนี้ มาตรฐานของพยานหลักฐานดังกล่าวนี้ อนุสัญญาฯ เองก็ไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น จึงเป็นการยากที่ผู้ปฏิบัติจะกำหนดว่าพยานหลักฐานเพียงพอได้จึงจะเพียงพอในคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน จึงเท่ากับว่าในปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานสากลในเรื่องนี้แต่อย่างใด

อนึ่ง การส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นเป็นคนละกรณีกับการลี้ภัยทางการเมือง (Political Asylum) ซึ่งการลี้ภัยทางการเมืองของบุคคลจะได้รับการรับรองไว้ในตราสารระหว่างประเทศ

คือ ปฏิญญาสากลแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 (The Universal Declaration of Human Rights) มาตรา 14 (1) ที่กำหนดไว้ว่า “ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหาและลี้ภัยในประเทศอื่นจากการถูกกดขี่ข่มเหงประหัตประหาร”⁷ อย่างไรก็ตาม สิทธิในการลี้ภัยทางการเมืองดังกล่าวจะถูกนำมาใช้กล่าวอ้างในกรณีของความผิดที่ไม่ใช่ความผิดทางการเมืองไม่ได้ ดังข้อความในมาตรา 14 (2) ที่ว่า “สิทธินี้จะยกขึ้นกล่าวอ้างไม่ได้กับกรณีที่มีการดำเนินคดีที่เกิดขึ้นโดยแท้จากความผิดที่มีไปทางการเมือง หรือจากการกระทำอันขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ”⁸

การลี้ภัยทางการเมืองเป็นนิติสัมพันธ์สองฝ่าย ระหว่างบุคคลที่ขอสิทธิลี้ภัย กับประเทศที่รับคำร้องการขอลี้ภัย ซึ่งต่างฝ่ายต่างมีสิทธิด้วยกันทั้งคู่ กล่าวคือ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะร้องขอการลี้ภัย (Right to seek asylum) ในขณะที่รัฐก็ได้รับการร้องขอก็มีสิทธิที่จะให้หรือไม่ให้การลี้ภัยแก่บุคคลนั้น (The right of State to grant asylum) การให้ที่ลี้ภัยทางการเมืองเป็นดุลพินิจของแต่ละรัฐ ไม่มีกฎหมายระหว่างประเทศใดที่กำหนดว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะให้ที่ลี้ภัยทางการเมืองแก่บุคคล ดังนั้น การที่บุคคลใดจะได้รับสิทธิลี้ภัยทางการเมืองหรือไม่ ย่อมเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบภายในรัฐ ตลอดจนดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นๆ

เงื่อนไขที่ว่าบุคคลใดจะอยู่ในข่ายที่จะได้รับสิทธิลี้ภัยนั้น กฎหมายภายในของแต่ละประเทศจะอ้างอิงหรืออาศัยค่านิยมจากอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย ค.ศ.1951 (The United Nations Convention Relating to the Status of Refugees 1951) รวมทั้งพิธีสาร ค.ศ.1967 (Protocol Relating to the Status of Refugees 1967) เป็นแนวทางในการพิจารณา ส่วนขั้นตอนและระเบียบวิธีการขอจะเป็นไปตามกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขประการสำคัญที่ผู้ร้องขอลี้ภัยทางการเมืองและจะได้รับสิทธิการลี้ภัยก็คือ ความเกรงกลัวว่าจะถูกประหัตประหาร (Persecute) โดยมีการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลทางชาติพันธุ์ (race) ศาสนา (religion) สัญชาติ (Nationality) การเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และความคิดเห็นทางการเมือง (Political opinion)

กฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนของไทย

กฎหมายเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนของประเทศไทยฉบับแรกคือ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2472 ต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุงจัดทำขึ้นเป็นฉบับใหม่ในปี พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติหลักการทั่วไปในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนไว้ โดยให้ถือว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นเสมือนกฎหมายกลาง และใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดกับบรรดาสนธิสัญญาเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับ

⁷ Article 14. The Universal Declaration of Human Rights 1948

(1) Everyone has the right to seek and to enjoy in other countries asylum from persecution.

⁸ Article 14. The Universal Declaration of Human Rights 1948

(2) This right may not be invoked in the case of prosecutions genuinely arising from non-political crimes or from acts contrary to the purposes and principles of the United Nations.

ประเทศอื่นๆ หรือกับองค์กระหว่างประเทศ
ต่างๆ

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้
ใช้บังคับแก่บรรดาการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเท่าที่
ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อความตามสนธิสัญญาเกี่ยว
กับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างรัฐบาลไทยกับ
รัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
กล่าวคือ หากประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญาการ
ส่งผู้ร้ายข้ามแดนไว้กับประเทศใด และเกิดกรณี
ที่ต้องส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่กันแล้ว ก็ต้อง
ปฏิบัติตามสนธิสัญญาที่ได้กระทำไว้ แต่ถ้า
เป็นการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันโดย
ทั้งสองประเทศไม่มีการทำสนธิสัญญาการส่ง
ผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันไว้ ก็ต้องปฏิบัติตาม
หลักทั่วไปในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

อนึ่ง สารสำคัญของพระราชบัญญัติ
การส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2551⁹ พอสรุปได้
ดังนี้

1. หลักการต้องเป็นความผิดของทั้งสอง
ประเทศ มาตรา 7 ได้กำหนดไว้ว่า ความผิด
ที่ได้รับการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น จะ
ต้องเป็นความผิดทางอาญาของทั้งสองประเทศ
(Double Criminality) กล่าวคือ ประเทศ
ผู้ร้องขอและประเทศผู้รับคำร้องขอ โดยจะต้อง
มีอัตราโทษที่จำกัดเสรีภาพหรือโทษจำคุกตั้งแต่
1 ปีขึ้นไป

2. หลักการไม่เข้าข้อต้องห้ามในการ
ส่งผู้ร้ายข้ามแดน มาตรา 9 กำหนดไว้ว่า จะ
ต้องไม่เป็นความผิดทางการเมือง หรือเป็น
ความผิดที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญาทหาร
ซึ่งไม่รวมถึงกรณีความผิดในฐานะการปลง

พระชนม์ ประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพ
ของพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท
รวมถึงการฆ่าหรือประทุษร้ายร่างกายหรือ
เสรีภาพของประมุขแห่งรัฐ ผู้นำรัฐบาล หรือ
สมาชิกโดยตรงในครอบครัวของบุคคลนั้น

การขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นความจริง
มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเอาตัวไปลงโทษในความ
ผิดอื่นที่ไม่มีลักษณะทางการเมือง สนธิสัญญา
ทวิภาคีซึ่งประเทศไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่าง
ประเทศ เช่น สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่ง
ราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา
ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ข้อ 3 (1) ก็ได้
กำหนดไว้ว่า จะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนหาก
เป็นความผิดทางการเมือง หรือเป็นที่ประจักษ์
ชัดว่าการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีความมุ่ง
ประสงค์ทางการเมือง ทั้งนี้ ข้อยกเว้นดังกล่าว
นี้มีที่มาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการ
ส่งผู้ร้ายข้ามแดน (United Nations Model
Treaty on Extradition) มาตรา 3 ซึ่งกำหนด
ห้ามมิให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนหากข้อหาใน
การร้องขอเป็นข้อหาโดยเนื้อแท้เกี่ยวกับการเมือง
(an offence of a political
nature) ตามกฎหมายของประเทศที่ถูกร้องขอ
(requested State)

3. หลักไม่พิจารณาดีชั่ว จะต้องไม่ใช่
คดีที่ศาลของประเทศไทยหรือของประเทศผู้
ร้องขอได้พิจารณาในการกระทำอย่างเดียวกัน
กับที่ร้องขอให้ส่งข้ามแดน และได้มีคำพิพากษา
ถึงที่สุดให้ปล่อยตัว หรือให้ลงโทษ และผู้นั้นได้
รับโทษและพ้นโทษ หรือได้รับอภัยโทษ หรือ
นิรโทษกรรม หรือคดีขาดอายุความในความผิด

⁹ พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2551 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๓๒ ก ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ที่ร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นมาแล้ว ห้ามมิให้ส่งบุคคลนั้นเป็นผู้ร้ายข้ามแดนเนื่องจากการกระทำเดียวกันนั้นอีก (มาตรา 10) ซึ่งมาจากการหลักการที่ว่าจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาลงโทษบุคคลเดียวกันในความผิดที่กระทำในครั้งเดียวกันเป็นซ้ำสอง (Double Jeopardy)

4. หลักการความยินยอมหรือการปฏิบัติ
ต่างตอบแทน การดำเนินการตามคำร้องขอให้ส่งบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ร้ายข้ามแดน อาจกระทำได้ในกรณีที่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่ร้องขอ หรือผู้นั้นยินยอมให้ส่งข้ามแดน หรือเป็นการส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายใต้เงื่อนไขต่างตอบแทน (Reciprocity) กับประเทศผู้ร้องขอ (มาตรา 12)

5. การดำเนินการร้องขอ มาตรา 8 กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่ประเทศผู้ร้องขอมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศไทย ให้จัดส่งคำร้องขอไปยังผู้ประสานงานกลาง ซึ่งปัจจุบันคืออัยการสูงสุด แต่ในกรณีที่ประเทศผู้ร้องขอไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศไทย ก็ให้จัดส่งคำร้องขอจากรัฐบาลต่างประเทศมายังรัฐบาลไทยทางกระทรวงการต่างประเทศ โดยผ่านวิธิการทูต และจะต้องมีหลักฐานประกอบคำร้อง เช่น สำเนาคำพิพากษาของศาลที่ได้พิจารณาคดีนั้น ในกรณีขอให้ส่งบุคคลซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด จะต้องมีความหมายหรือสำเนาหมายสั่งจับของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในประเทศที่ร้องขอด้วย รัฐบาลไทยจะพิจารณาว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นจะมีผลกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือไม่ (มาตรา 13) หากไม่มีผลกระทบหรือกรณีคณะรัฐมนตรีเห็นควรให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน คำร้องขอก็จะถูกส่งไปยังผู้ประสานงาน

กลาง ซึ่งจะแจ้งให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ออกหมายจับ และจัดส่งหมายจับให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป (มาตรา 14) หรือกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ประเทศผู้ร้องขออาจมีคำร้องขอให้จับกุมหรือคุมขังบุคคลที่ต้องการไว้ชั่วคราวก่อนก็ได้ (มาตรา 15)

6. ระยะเวลา เมื่อมีการจับกุมผู้ใดตามคำร้องขอได้ ให้นำส่งพนักงานอัยการเพื่อร้องขอให้ศาลส่งขังผู้นั้นไว้ และหากไม่ได้มีกระบวนการพิจารณาคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ถูกร้องขอให้จับตามมาตรา 15 หรือภายในเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกิน 90 วัน นับแต่วันที่ถูกจับ ก็ให้ส่งปล่อยตัวผู้นั้นไป และห้ามประเทศผู้ร้องขอร้องขอให้มีการจับกุมบุคคลนั้นใหม่ด้วยเหตุผลเดียวกันอีก แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะดำเนินการตามวิธิการทูตปกติ ตามมาตรา 13 และมาตรา 14

7. กระบวนการพิจารณาคดี ผู้พิพากษาจะต้องพิจารณาคดีอย่างต่อเนื่อง และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้โดยอนุโลม (มาตรา 18)

8. สำคัญในการพิจารณา สำคัญที่ศาลจะต้องพิจารณา ได้แก่ (มาตรา 19)

8.1 บุคคลนั้นไม่มีสัญชาติไทย หรือเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย แต่อาจส่งตัวไปยังประเทศที่ร้องขอได้ ตามหลักการที่กล่าวมาแล้วในข้อ 3.

8.2 คดีนั้นมีมูลที่จะรับฟ้องไว้พิจารณาได้ หากว่าเป็นความผิดที่กระทำลงในประเทศไทย หรือ ให้ถือว่ากระทำลงในประเทศไทย

8.3 คดีนั้นเป็นความผิดที่อาจจะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ อันไม่ใช่ความผิดทางการเมือง หรือ ความผิดต่อกฎหมายอาญาทหาร เป็นการเฉพาะ

9. ประเทศไทยผู้ร้องขอ กรณีที่ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ร้องขอให้ประเทศอื่นส่งผู้ร้ายข้ามแดนมายังไทย ให้ปฏิบัติดังนี้ (มาตรา 29)

9.1 พิจารณาว่า กรณีความผิดที่ร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น ตรงตามหลักการเป็นความผิดอาญาของทั้งสองประเทศ หรือไม่

9.2 หากเป็นความผิดของทั้งสองประเทศ จะต้องเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และประเทศไทยจะต้องทำหนังสือรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิตบุคคลนั้น และในกรณีที่ศาลพิพากษาประหารชีวิต ก็ให้รัฐบาลไทยดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้มีการบังคับตามคำพิพากษาโดยวิธีการจำคุกตลอดชีวิตแทนการประหารชีวิต และห้ามลดหย่อนผ่อนโทษ เว้นแต่จะเป็นกรณี พระราชทานอภัยโทษ

กรณีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น ได้แก่ คดีของ นายปิ่น จักกะพาก¹⁰ ซึ่งเกิดและโตในประเทศสหรัฐอเมริกา มีอาชีพเป็นที่ปรึกษาทางการเงินให้แก่ นักลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และสินทรัพย์ต่างๆ ในประเทศอังกฤษและประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป ได้เดินทางกลับมาประเทศไทยในปี พ.ศ.2516 และได้บริหารบริษัทเงินทุนยิบอินซอย จนกลายมาเป็นบริษัทเงินทุนเอกชนกิจ

ซึ่งเป็นบริษัทการเงินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย แต่ก็ต้องล้มสลายลง ซึ่งนายปิ่น จักกะพาก ได้หลบหนีออกจากประเทศไทยไปตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.2541

วันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2542 ตำรวจประเทศอังกฤษได้จับกุมนายปิ่น จักกะพาก ในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิต ฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 วงเงินค่าเสียหาย 2,127 ล้านบาท และถูกนำตัวขึ้นดำเนินคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่ศาลแขวง Bow Street Magistrates Court

นายปิ่นได้ต่อสู้คดี และได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวโดยมีประกัน ศาลแขวงได้ไต่สวนพยานหลักฐานทั้งสองฝ่ายแล้วได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ.2544 ว่านายปิ่นมีความผิด 7 คดี จึงพิพากษาให้ส่งตัวนายปิ่นเป็นผู้ร้ายข้ามแดนมายังประเทศไทย นายปิ่นได้อุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลสูง (High Court of Justice, Queen's Bench Division) โดยศาลสูงได้วินิจฉัยคดีทั้งเจ็ด โดยพิจารณาว่าโจทก์มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะรับฟังได้หรือไม่ว่า จำเลยได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาของรัฐบาลไทย ในที่สุดศาลสูงของอังกฤษได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2544 กลับคำพิพากษาของศาลแขวง ยกฟ้องคดีทุกข้อหาและปล่อยตัวนายปิ่น จักกะพาก โดยศาลได้วินิจฉัยในประเด็นสำคัญว่าโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานใดๆ บ่งชี้หรือสนับสนุนข้อพิสูจน์ได้ว่านายปิ่นกระทำการโดยมีเจตนา

¹⁰ ดูใน <http://usinus.blogspot.com/> และ www.nidambe11.net

ทุจริตตามข้อกล่าวหา และยังไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่คณะผู้พิพากษาจะวินิจฉัยลงโทษนายปิ่นได้

จะเห็นได้ว่ากรณีของนายปิ่น จักกะพาก นั้น ไม่ถือเป็นความผิดตามกฎหมายอังกฤษ เพราะสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างไทยกับอังกฤษนั้น จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าข้อกล่าวหาในความผิดของนายปิ่นตามที่รัฐบาลไทยกล่าวอ้างนั้น หากเกิดขึ้นในประเทศอังกฤษจะเป็นความผิดตามกฎหมายอังกฤษด้วย (Double Criminality)¹¹

อีกคดีหนึ่งที่สำคัญคือคดีของ นายราเกช สักเสนา เจ้าของฉายา “พ่อมดการเงิน” ซึ่งก้าวเข้ามามีบทบาทอย่างสูงในวงการเมืองและเศรษฐกิจ เมื่อมีโอกาสเป็นทีปรึกษาให้แก่ นายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ กรรมการผู้จัดการธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ และถูกรัฐบาลไทยยื่นฟ้องเมื่อปี พ.ศ.2539 ฐานความผิดร่วมกันยักยอกทรัพย์สินของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ ประมาณ 75 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 3,000 ล้านบาท อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ธนาคารเก่าแก่ของไทยแห่งนี้ตกอยู่ในภาวะล้มละลายในปี พ.ศ.2538 ตามมาด้วยการปิดตัวของสถาบันการเงินกว่า 50 แห่งจนเป็นชนวนสำคัญให้เกิดการขาดความเชื่อมั่นในระบบธนาคารไทย และนำไปสู่วิกฤติเศรษฐกิจการเงินในเอเชียหรือที่เรียกว่า “โรคต้มยำกุ้ง” ในปี พ.ศ.2540

วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2548 ศาลอาญากรุงเทพใต้พิพากษาคัดสินจำคุกนายเกริกเกียรติ

ชาลีจันทร์ รวมทั้งสิ้น 3 คดี คดีละ 10 ปี รวม 30 ปี และปรับรวมเงินทั้งสิ้น 3,330 ล้านบาท ส่วนนายราเกช สักเสนา ได้หลบหนีไปประเทศแคนาดาตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 รัฐบาลไทยได้ออกหมายจับเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ.2539 ซึ่งตำรวจประเทศแคนาดาได้จับกุมตัวได้ในปีเดียวกัน นายราเกชได้ดั้นรนต์ต่อสู้คดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนนี้ เพื่อไม่ให้ถูกส่งตัวกลับมาประเทศไทย โดยอ้างว่าถูกใส่ร้ายจากกลุ่มผู้บริหารของธนาคาร และผู้กำกับดูแลระบบการเงินของไทย จนกระทั่งในปี พ.ศ.2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมประเทศแคนาดาตัดสินใจส่งนายราเกช สักเสนา กลับมายังประเทศไทยแต่นายราเกชต่อสู้ในศาลอุทธรณ์ เพื่อที่จะไม่ต้องถูกส่งตัวกลับ โดยอ้างว่าถ้าถูกส่งกลับประเทศไทยอาจถูกสังหารหรือถูกขังในคุกอย่างโหดร้ายทารุณ แต่ศาลอุทธรณ์ประเทศแคนาดาพิพากษายืน

นอกเหนือจากการดำเนินการให้คดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่ประเทศแคนาดาดังกล่าวแล้ว

สำนักงานอัยการสูงสุด โดยสำนักงานต่างประเทศ ยังได้ร้องขอความช่วยเหลือต่อพนักงานอัยการประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535 ซึ่งอัยการสูงสุดเป็น ผู้ประสานงานกลางให้อาัยดทรัพย์สินของนายราเกช สักเสนา และผู้เกี่ยวข้องในประเทศสวิตเซอร์แลนด์อีกด้วย และต่อมาพนักงานอัยการสวิตเซอร์แลนด์ได้ร้องขอต่อศาลสวิตเซอร์แลนด์ จนศาลได้มีคำสั่งอายัด

¹¹ โปรดดู สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างไทยกับอังกฤษ ร.ศ.129 จากราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๒๘ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม

ทรัพย์สินของนายราเกซ ลักเสนา และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีมูลค่ารวมประมาณ 45 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (ประมาณ 1,800 ล้านบาท)¹²

การประสานขอตัวนายราเกซมาดำเนินคดีในประเทศไทยนั้นเป็นไปตาม พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2551 ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา มีอัยการสูงสุดเป็นผู้ประสานงานกลางรับตัวนายราเกซ กลับมาดำเนินคดีในประเทศไทย

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร ได้เคยให้ความเห็นว่า¹³ อันที่จริงกระบวนการยุติธรรมของไทยได้รับความเชื่อถือไม่แพ้ประเทศใดในโลก กรณีระหว่างประเทศไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะปฏิเสธกันได้ง่ายๆ โดยเฉพาะประเทศที่มีการทำสนธิสัญญาต่อกันมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ของสองราชวงศ์ประเทศไทยและประเทศอังกฤษก็สนิทสนมแนบแน่นมาโดยตลอด คดีทุกคดีไม่มีคำว่าแช่คดี ผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ ก็สามารถสอบสวนคดีได้ และเมื่อสอบสวนแล้ว กระบวนการก็ดำเนินต่อไป ซึ่งอาจไม่สั่งฟ้อง คดีก็จบ หรือถ้าสั่งฟ้องคดี ก็ต้องนำตัวมาสอบสวนและดำเนินคดีในศาล ถ้าไม่สามารถนำตัวมาศาลได้ ก็ต้องดำเนินการขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน จึงเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา และเป็นมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญของรัฐในการให้ความช่วยเหลือ ในคดีที่เกิดขึ้นและเกี่ยว

พันกันระหว่างประเทศ ปัจจุบันนานาประเทศได้ตระหนักถึงความร้ายแรงและความซับซ้อนของคดีอาชญากรรมเศรษฐกิจข้ามชาติ (Transnational Economic Crime) มากขึ้น และให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว โดยเฉพาะการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในประเทศหนึ่งแต่หลบหนีมาพำนักอาศัยหรือมาทำธุรกิจในอีกประเทศหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังมีกติกาความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่าง 143 ประเทศทั่วโลก คือ อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการคอร์รัปชัน ค.ศ.2003 (United Nations Convention Against Corruption 2003) ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมลงนามรับรองเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ.2003 แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบัน อนุสัญญานี้ได้บัญญัติถึงประเภทของความผิดที่มีลักษณะการคอร์รัปชันไว้ในภาค 3 ได้แก่ การยักยอก การจัดสรรโดยมิชอบ หรือการเบี่ยงเบนทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐ (ข้อ 17) การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ (ข้อ 19) การมีส่วนร่วมและการพยายามกระทำความผิด (ข้อ 27) การรู้ข้อเท็จจริง เจตนา และความมุ่งหมายในฐานะเป็นองค์ประกอบของความผิด (ข้อ 28) และนอกจากบทบัญญัติที่ระบุถึงความผิดแล้ว ภาค 4 ที่ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศยังกำหนดเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนไว้ในข้อ 44 การติดตามเอาทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำความผิดกลับคืนมา และในภาค 5

¹² การยึดทรัพย์สินนายราเกซ ลักเสนาในสวิตเซอร์แลนด์ www.inter.ago.go.th/kadee_1.htm 1 สิงหาคม 2547

¹³ ศ.ดร.คณิต ณ นคร “กระบวนการยุติธรรมเราไม่แพ้ประเทศใดในโลก” ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา 72 ปี ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร กรุงเทพฯ : วิทยุชน 2552 หน้า 40

ข้อ 55 เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริบท และข้อ 57 เกี่ยวกับการส่งกลับและการจัดซื้อซึ่งทรัพย์สินอีกด้วย

สรุป

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและอำนาจอธิปไตยของแต่ละรัฐ ซึ่งโดยปกติรัฐแต่ละรัฐย่อมไม่มีพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศที่จะต้องส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่รัฐ

อื่น แต่การส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นกระบวนการความร่วมมือทางกฎหมาย

ของประเทศต่างๆในการปราบปรามผู้ประกอบอาชญากรรมในประเทศหนึ่ง แล้วหลบหนีไปอยู่ในอีกประเทศหนึ่ง รวมถึงการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรข้ามชาติ ให้สามารถที่จะส่งตัวไปดำเนินคดีในความผิดที่เขาได้กระทำความผิดไป ความร่วมมือนี้เป็นไปเพื่อรักษาระบบกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งเป็นเป้าหมายร่วมกันของประชาคมโลก

บรรณานุกรม

คมกริช ดุลยพิทักษ์ “การส่งผู้ร้ายข้ามแดน” สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการ
สูงสุด

คณิต ณ นคร, ศ.ดร. “กระบวนการยุติธรรมเราไม่แพ้ประเทศใดในโลก” ปฏิรูป
กระบวนการยุติธรรมทางอาญา 72 ปี ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร
กรุงเทพ : วิทยุชน 2552

จุมพต สายสุนทร, ศ.ดร. กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยเขตอำนาจของรัฐและ
ความคุ้มกันจากเขตอำนาจของรัฐ กรุงเทพ : วิทยุชน 2538

ปรีวิชย์ มะกรวัฒน์ สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุด

พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ.2551

สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างไทยกับอังกฤษ จากราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๒๘
ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๑๓๐

สำนักงานต่างประเทศ “การยึดทรัพย์นายราเกช สักเสนาในสวิสเซอร์แลนด์”

www.inter.ago.go.th/kadee/kadee_1.htm 1 สค. 2547

อภิญญา เลื่อนฉวี รศ.ดร. กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2551

<http://www.mfa.go.th>

<http://usinus.blogspot.com/>และ www.nidambell.net

The Universal Declaration of Human Rights 1948

